

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران، میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

شترت

چهارشنبه ۳۱ مرداد ۱۴۰۳ • ۱۶ صفر ۱۴۴۶ • ۲۱ آگوست ۲۰۲۴ • سال بیست‌ویکم • شماره ۴۹۰۹ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۲:۰۷ • اذان مغرب ۱۹:۰۵ • اذان صبح فردا ۵:۵۹ • طلوع آفتاب ۵:۲۹

www.sharghdaily.com

aparāt:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

همسایه‌خوانی

جنگ علیه زنان

الجزیره گزارشی درباره حضور زنان به طور مخفیانه در محیط آرایشگاه‌های افغانستان منتشر کرده است. پس از روی کار آمدن طالبان، آنها تمام سالن‌های زیبایی را در سراسر افغانستان تعطیل کرده و اعلام کردند که تعدادی از خدمات از جمله رنگ ابرو و آرایش با وضوگرفتن نداخل دارد. این در حالی است که در هیچ کشوری با اکثریت جمعیت مسلمان، سالن‌های آرایش و زیبایی ممنوع نشده و منتقدان می‌گویند رفتار طالبان با زنان، مغایر با آموزه‌های اسلامی است. به گفته طالبان، سالن‌های زیبایی فشار مالی غیرضروری بر دامادها و خانواده‌هایشان تحمیل می‌کنند. در کشوری که بیش از ۱۲ هزار سالن زیبایی در آن افتتاح شده بود، این ممنوعیت بر ۶۰ هزار زن شاغل در آن حوزه تأثیر اقتصادی مخربی گذاشت. درهای سالن‌های زیبایی به تدریج روی ۲۱ میلیون دختر و زن افغان بسته شده و آنان در خانه‌هایشان محبوس هستند و قادر به تحصیل، کار، رفتن به مسافرت و حتی تحرک و جابه‌جایی آزادانه نیستند.

پس از سقوط افغانستان، گرسنگی، سوءتغذیه، بیماری، بلایای مرتبط با آب‌وهوا (شامل سیل و زلزله)، افزایش شدید فقر و فروپاشی نظام بهداشت، این کشور در یک قدمی قحطی قرار گرفته است. محدودیت‌های اعمال‌شده برای امدادگران زن و غیرممکن کردن کمک‌رسانی به زنان و کودکانشان بحران را بدتر کرده است. اکنون در افغانستان ۳۰۲ میلیون کودک و ۸۲۰ هزار مادر باردار و شیرده با سوءتغذیه حاد، متوسط یا شدید مواجه هستند.

یکی از صاحبان آرایشگاهی سابق که نتواسته نامش فاش شود، می‌گوید: «اینجا یک فضای امن و صرفاً زنانه بود که می‌توانستیم بیرون از خانه و بدون نیاز به مرد محرم با یکدیگر ملاقات کنیم.»

کسانی که این کار را انجام می‌دهند با جریمه‌های سنگین روبه‌رو می‌شوند؛ با وجود این، برخی از زنان به کسب‌وکارهای مخفی در حوزه زیبایی ادامه دادند. برخی از افراد تازه‌وارد به آن عرصه دانش‌آموزان سابق هستند که از زمانی که دبیرستان‌های دخترانه تعطیل شده و از حق تحصیل محروم شدند، وارد بازار کار در سالن‌های زیبایی زیرزمینی شده‌اند؛ مواقمی که ناشی از نیاز به تغذیه خانواده‌هایشان و بازیابی زندگی اجتماعی و آینده‌شان است.

فاش میکاپ آرتیست ۱۲۱ ساله که نتواسته نامش فاش شود، می‌گوید: «اگر طالبان مرا دستگیر کنند من را به یک اداره ویژه می‌برند. خدا می‌داند آنجا چه اتفاقی خواهد افتاد. آنان ۵۰۰ هزار افغانی (۷۰۴ دلار) جریمه کرده و به مرد محرم خانواده‌ام هشدار می‌دهند یا حتی به او حمله می‌کنند. اگر برای بار دوم گرفتار شوید به زندان فرستاده خواهید شد.»

برشا یکی از بسیاری از زنان جوان افغان بود که پس از به قدرت رسیدن طالبان در عرصه آرایش و زیبایی کار خود را آغاز کرد. او اولین زنی در خانواده‌اش بود که به دانشگاه می‌رفت و در ۲۲سالگی رؤیای دیپلمات‌شدن در سر داشت. پس از بازگشت طالبان به قدرت دیگر حتی نتوانست به دانشگاه بازگردد. برشا یکی از کسانی است که هیچ‌وپوچ شد. او در یک سالن زیبایی شغل کم‌درآمدی پیدا کرد تا بتواند بخشی از احتیاجات خانواده را تأمین کند؛ چراکه او تنها نان‌آور خانه است. او پس از دو سال توانسته بود تکنیک‌ها را یاد بگیرد و از انزوا و افسردگی هم بیرون بیاید؛ اما ناگهان متوجه شد نوبت تعطیلی سالن‌های زیبایی رسیده و به این ترتیب تنها جزیره آزادی او فروپریخت و درونش ویران شد. اما او تسلیم نشده و مخفیانه به کار ادامه می‌دهد. او می‌گوید: «طالبان حق آموزشم را از من ربوده؛ اجازه نمی‌دهم حق کارکردنم را نیز از من بزدند.»

دختر جوان دیگری می‌گوید: «ما در حال محافظت از آزادی خود در برابر قوانین تحمیلی طالبان هستیم.» یک مراجعه‌کننده می‌گوید: «وقتی سالن زیبایی به یک مکان مخفی منتقل شد، ترسیدم که بروم؛ اما باید به شجاعت کسانی که به کار خود ادامه می‌دهند احترام بگذارم. این جنگ علیه زنان است.»

علی‌رغم ترس و نظارت گسترده‌ای که طالبان برای جلوگیری از حضور زنان در فضاهای عمومی انجام می‌دهند، زنان می‌گویند: ما به انتخاب دیگری نداریم. دانشگاه تعطیل شد، ما به زندگی ادامه دادیم. آنان سالن‌های زیبایی را ممنوع کردند؛ ما دوباره به کار خود ادامه خواهیم داد.

کوشش‌های زنان برای دستیابی به حقوق خود در ایران معاصر، به تاریخ جنبش مشروطه پیوند خورده است. «اتحادیه غیبی نسوان» در سال ۱۲۸۶ خورشیدی و اندکی پس از صدور فرمان مشروطه با هدف تشکیل اثرگذاری سیاسی تشکیل شد. اتحادیه غیبی نسوان پیشنهاد داده بود که ۴۰ روز حکومت به دست زنان داده شود تا جامعه جدول در حکمرانی را ببیند. در دوره پهلوی اول نهادی به نام «کانون بانوان» که بیشتر به فعالیت‌های خیریه می‌پرداخت، زیر نظر رضاشاه تشکیل شد. در پهلوی دوم ابتدا «شورای عالی جمعیت زنان ایران» در سال ۱۳۳۷ و سپس «سازمان زنان ایران» در سال ۱۳۴۵ بنا اهدافی مانند آموزش و دفاع از حقوق فردی و اجتماعی زنان و همچنین ایجاد دوستی بین زنان ایران و دیگر کشورها، جایگزین شورای قبلی شد. پس از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷، اولین تلاش جدی در نقش آفرینی بانوان در حکمرانی، انتصاب خانم شهلا حبیبی در ۷ دی ۱۳۷۰ به سمت مشاور امور زنان رئیس جمهور از طرف اکبر هاشمی‌فروسنجانی بود. در دوران سیدمحمد خاتمی «مرکز امور مشارکت زنان»، در دوران محمود احمدی‌نژاد، اول «مرکز امور زنان و خانواده» و سپس «معاونت امور زنان و خانواده» به این امر می‌پرداخت، معاون امور زنان و خانواده، مانند دیگر معاونان رئیس جمهور، در جلسات هیئت دولت شرکت می‌کند. ۲۰ مردامه ۱۴۰۳ مسعود پزشکیان در حکمی خانم زهرا بهروز‌آذر را به سمت معاون زنان و خانواده رئیس‌جمهور منصوب کرد. بهروز‌آذر در زمان پیروز حاجی سرپرستی اداره کل امور زنان شهرداری را عهده‌دار بود. گرچه این سمت همواره در اختیار زنان بوده، ولی به نظر می‌رسد اگر روزی یک مرد به معاونت امور زنان و خانواده منصوب شود منعی نباشد، همان‌گونه که پزشک متخصص زنان و زایمان مرد داریم؛ مهم رسیدن به اهداف است.

اگر به اسناد بالادستی در نظام حقوقی ایران که شامل «قانون اساسی»، «سیاست‌های کلی نظام» و «برنامه پیشرفت» می‌شود، نگاهی کنیم، رویکرد سنتنی به جایگاه زن دیده می‌شود. واژه «زن» در مقدمه و چند اصل قانون اساسی آمده است: در بخش مقدمه، بندی با نام «زن در قانون اساسی»

انبار ضایعات یک ساختمان نیمه‌کاره در حاشیه بزرگراه نیاپش غرب، تقاطع خیابان ولی‌عصر، عصر دوشنبه ۲۹ مرداد طعمه حریق شد. به دلیل سرایت آتش به تیرهای چوبی ساختمان در حال ساختن، حریق به بخشی از طبقات این ساختمان سرایت کرد که مأموران پنج ایستگاه آتش‌نشانی، آتش را مهار کردند. عکس، محسن ونایی، ایرنا

معاونت زنان و خانواده؛ گذشته، حال و آینده

ابراهیم یوبی

وکیل دادگستری

وجود دارد و به «وظیفه پرارج مادری» و «پرورش انسان‌های» مکتبی اشاره شده است. تأمین حقوق عادلانه افراد از زن و مرد (اصل سوم)، آسان‌کردن تشکیل خانواده (اصل دهم)، حمایت یکسان قانونی از زن و مرد (اصل ۲۰) و وظیفه دولت در تضمین حقوق زنان، حمایت از مادران به‌ویژه در دوران بارداری و حضانت، ایجاد دادگاه صلح برای حفظ کیان و بقای خانواده، ایجاد بیمه خاص و اعطای قیومت به زنان (اصل ۲۱) از حقوق نام برده شده بانوان در این اصول است. اما در بخش سیاست‌های کلی نظام: «چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴» یکی از هدف‌های خود را «نهاد مستحکم خانواده» می‌داند؛ دوم، «سیاست‌های کلی جمعیت» (۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۳)؛ ترویج تشکیل خانواده و افزایش فرزند، تسهیلات مناسب برای مادران در دوران بارداری و شیردهی؛ سوم، «سیاست‌های کلی خانواده» (۱۳ شهریور ۱۳۹۵)؛ محور قرارگرفتن خانواده در قوانین، نفی تجرد در جامعه، مقابله با جنگ نرم دشمنان برای فروپاشی خانواده، ایجاد فضای سالم و رعایت روابط اسلامی زن و مرد در جامعه، ساماندهی نظام مشاوره حین و پس از تشکیل خانواده، حمایت از نقش‌مادران و خانه‌داری زنان، حمایت حقوقی و اقتصادی از خانواده‌های با پرپرستی زنان و تشویق و تسهیل ازدواج آنان. این موارد چکیده‌ای از سیاست‌های کلی نظام است که در سه سند پیش‌گفته آمد و در آن تأکید بر نقش زن در خانواده و جایگاه مادری او دیده می‌شود. در سال ۱۳۸۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی سندی

گزارش خوانی

کارشناسان در جلسه رونمایی از کتاب «دورمانده از توسعه» چه گفتند؟

اقتصادی جهان عرب به شکلی است که مقابل قیام و انقلاب مقاومت می‌کند. آنها برای مدرن شدن و توسعه‌یافتن نیازمند اصلاحات ساختاری هستند، اما این اصلاحات را انجام نمی‌دهند». پس از پایان صحبت‌های مترجمان کتاب، دکتر محمد پورنیک نخستین کارشناسی است که باب نقد کتاب را می‌شکافد. او در نهایت معتقد است: «کتاب هرتوک به ما می‌گوید سیستم اقتصادی جهان عرب در برابر تغییر واکنسینه است و مقاومت می‌کند». دکتر حجت میرزایی، دیگر کارشناس اقتصادی حاضر در جلسه است که بیش از دکتر پورنیک با هرتوک و پژوهش او موافق است و به حاضران در سالن توصیه می‌کند کتاب «دورمانده از توسعه» را با کتاب «شکاف حکمرانی» که انتشارات «کتاب شرق» آن را پیش‌تر منتشر کرده است، بخوانند. دکتر میرزایی معتقد است کتاب هرتوک نمونه خوبی از پژوهش قابل تعمیم به ایران است. کتابی که می‌شود آن را خواند و سپس با موارد مشابه در ایران مقایسه کرد و بیش‌ازپیش نگران اوضاع کشور شد. او به صراحت می‌گوید اوضاع اقتصادی کشورهایی که بهار عربی را تجربه کرده‌اند، تا حدی جز تونس، بدتر شده که بهتر نشده است. این کارشناس اقتصادی معتقد است هرتوک در کتابش کلیشه دعوی بازار و دولت را بر هم می‌زند و از دعوی مهم دولت و بازار و جامعه مدنی رونمایی می‌کند. او می‌گوید حرف هرتوک مرکز معطوف به اندازه دولت‌ها نیست؛ چه بسا دولتی کوچک اما ناکارآمد یا بزرگ و کارآمد باشد. دکتر میرزایی از ادامه صحبت‌های خود بیش از دیگران بحث شباهت میان ایران و کشورهای عربی کتاب هرتوک را باز می‌کند و از نظام رانتی موجود می‌گوید و دست آخر می‌پرسد: «آیا وضعیت محصول رانت قابل ادامه است؟» و پاسخ می‌دهد، نه! و دوباره می‌پرسد: «نظام مبتنی بر رانت اصلاح می‌گردد؟» و باز هم پاسخ می‌دهد، نه! او دست آخر سوالی جز تغییر ساختار هست؟ نه، اما این تغییر هم وضع را بهتر نمی‌کند». آخرین سخنران و منتقد نشست رونمایی از کتاب دورمانده از توسعه هرتوک، دکتر محمد فاضلی، جامعه‌شناس است. او روی خوش‌خوان‌بودن کتاب هرتوک متمركز بود.

دکتر فاضلی معتقد است: «کتاب هرتوک از جنس اندیشه تطبیقی و مقایسه‌ای است و می‌توان با خواندن آن اقتدارگرایی مبتنی‌بر توزیع رانت را در جهان عرب با ایران مقایسه کرد و منطق مشابه و یکسان آن را متوجه شد. این جامعه‌شناس ایرانی معتقد است با خواندن کتاب دورمانده از توسعه، جواب این سؤال را که «چرا ناامیدی در ایران زیاد شده است؟» می‌گیریم. هرتوک دلایل منجر به ناامیدی را در خوبی شرح داده است.»

دکتر فاضلی در کنار کتاب هرتوک از کتاب مهجور و کمتر خوانده‌شده «توسعه یا چپاول» نوشته پیتز اوانز نام می‌برد و به شرکت‌کنندگان توصیه می‌کند آن را هم بخوانند و با اصطلاح «کیفیت حکومت» آشنا شوند. این کارشناس اجتماعی بر ظرفیت کتاب هرتوک برای شرح وضعیت رابطه دولت‌های جهان عرب با خود‌ها و غیرخودی‌ها تأکید می‌کند و می‌گوید در دولتی که نیروی کار خود را براساس وفاداری انتخاب می‌کند و کاری به مهارت افراد ندارد، انتخاب عادلانه برای مردم این است که هرگز ماهر نشوند. در پایان این جلسه تعدادی از حاضران پرسش‌هایی را مطرح کردند که کارشناسان و مترجمان کتاب دورمانده از توسعه به آنها پاسخ دادند.

۳ ماه

اقتصادنیوز:
تخمین داروسازان در نامه‌ای به رئیس‌جمهور پزشکیان، درباره مطالبات معوق داروخانه همدار داده است. در این نامه آمده است اگر حداقل سه ماه از مطالبات معوق داروخانه‌ها وارزین نشود، داروخانه‌ها در پذیرش نسخ بیمه‌ای تجدیدنظر خواهند کرد. ۱۰ شهریور به عنوان مهلت پرداخت اعلام شده است. در این نامه از رئیس‌جمهوری درخواست شده تا مشکلات داروخانه‌ها به صورت ویژه مورد توجه قرار گیرد.

۲۰۰ نفر

مهر:
دیروز اصغر جهانگیر، سخنگوی قوه قضائیه، درباره وضعیت پرونده «چای دیش» و آخرین اقدامات و برخوردها با عوام‌ل این پرونده گفت: «تقریباً از ۲۰۰ نفر تحقیقات لازم به عمل آمده است و تاکنون ۶۵ تا ۷۰ نفر احضار شده‌اند. درحال حاضر ۹ شرکت وابسته به شرکت دیش فعال هستند. این شرکت‌ها از ۲۱ بانک تسهیلات ریالی به میزان ۳۳۰ هزار میلیارد ریال اخذ کرده بودند. درحال حاضر پنج نفر در بازداشت هستند.»

یادداشت

پژواکی برای صدای بی‌صدایان

کیکاوس پورایوبی

دمدمه‌های عصر روز جمعه ۱۵ تیر را یک بار دیگر در ذهنم مرور می‌کنم؛ خواسته‌ام از صندوق‌های رای در صبح فردایی بهتر به بار خواهد نشست. دیالوگ سخت بود، صادقانه به هرکسی که دسترسی داشتیم، تشویق می‌کردیم وقت رو به اتمام است و تا لحظاتی دیگر درهای آینده کشور برای سال‌های متمادی بر روی همگان بسته خواهد شد. دخرم آن نوجوان امروزی که از نسل رای اولی‌ها بود و در دور اول انتخابات شرکت نکرده بود، واپسین ساعات جمعه ۱۵ تیر با اصرار من، با همدیگر پای صندوق رای رفتیم و برای ایجاد تغییروتحول، رأی‌ش را به صندوق انداخت. البته از من پرسید پندر مگر قرار است اتفاق خاصی رخ دهد که سرنوشت من و کشورم متحول و بهتر شود؟ پاسخ دادم نمی‌دانم، شاید دخرم؛ و من امیدوارم، اما خطر بیخ گوش ماست و دفع آن عقلا و منطقاً جایز است. با آنکه می‌دانستم هیچ اتفاق خارق‌العاده‌ای به وجود نخواهد آمد اما مانند همیشه هنوز به صندوق‌های رای امیدوار بودم و قهر با آن را نمی‌پسندیدم. دوستان زیادی من را سرزنش می‌کردند که فلانی، زیادی خوش‌بین هستی. چه از شهروستان و چه در تهران و حتی نزدیکان و اقوام در گوشه‌وکنار، به هرکس که می‌گفتی مشارکت کنیم و به آقای پزشکیان رای بدهیم، پاسخ فقط قهر بود و لبخند تلخ؛ و شاید هم همین شاکیان به صورت مخفیانه برای اار دوم، یعنی ۱۵ تیر رفتند و به آقای پزشکیان رای دادند. پامان که هست در ۸ تیر ۶۰ درصد و در ۱۵ تیر ۵۰ درصد رای ندادند. اکنون پس از معرفی کابینه، که کشورگان اجتماعی و مردم را شوکه کرد، شخص رئیس‌جمهور محترم باید شخصاً و با شفافیت کنفرانس خبری برگزار کند و با رسانه‌ها و اصحاب قلم سخن بگوید و ویژگی‌ها و اولویت‌های کابینه‌اش را تشریح کند. چون مردم فراموش نکرده‌اند ایشان شرافت و حیثیتش را در میان گذاشته و مردم نیز به صداقت و شجاعت ایشان ایمان دارند.

وعده‌هایی که به قومیت‌ها، گمنامان و زنان و دختران فرهیخته برای به‌کارگیری در عرصه‌های مختلف داده شد، رفع فیلترینگ فضای مجازی وو... از وعده‌هایی بود که نباید به این زودی به بوته فراموشی سپرده شود. حقیقتش این است که ما آشنایی مختصری از نامزدهای معرفی‌شده

ایشان داریم واحساس می‌شود جز آقایان عراقچی، همتی، میدری و ظفرقندی، بقیه کمتر همسو با جناب پزشکیان باشند، امیدواریم که این ارزیابی اصلا درست نباشد، ولی واقعاً ذهن مردم پر از ابهام است و فراموش نکنیم قرار ما این بود تا آن ۶۰ درصد دایم را دوباره با صندوق‌های رای آشتی دهیم و اعتماد ملی را که به‌شدت خدشه‌دار شده، ترمیم کنیم. بشخصه به عنوان یک شهروند به رئیس‌جمهور محترم و برنامه‌هایش اعتماد دارم و همچنان برایش فعالیت رسانه‌ای خواهم کرد، ولی در پاسخ به انتخاب بعضی از اعضای کابینه ایشان پاسخ‌های نامر بهم، گویی وزارت کشور را به اکره به‌شدت باقاعی مؤمنی که شخصیتی نظامی است، سپرده است. حالا حکمت این کار در چیست، مشخص نیست. ما نیاز اساسی به ساماندهی احزاب و تشکل‌ها و نهادهای مردمی داریم. آیا توانایی انجام این مهم از یک شخصیت نظامی ممکن است؟ از همه مهتر وزارت آموزش‌وپرورش به عنوان اساس و پایه توسعه زیربنایی جامعه که مردم درباره آموزش و تربیت فرزندان خود دغدغه دارند، به‌کارگیری نیرویی کارکشته و نخبه در راس هرم چنین وزارتخانه‌ای لازم و ضروری است. هرچند شاید ارزیابی از هم‌اکنون زود باشد ولی نباید باز دنبال آزمون‌وخطا رفت. همه می‌دانیم که مسئله رفع فقر و معضلات اقتصادی و گشایش در رفع تحریم‌های بین‌المللی باید در اولویت باشد؛ جایی که باشنه‌آشیل دولت است. اما آقای رئیس‌جمهور! جناب‌عالی قول دادید و تأکید کردید که پژواک صدای بی‌صدایان خواهید بود؛ همان قشر بی‌طبقه، محذوف و کم‌شده، بیار و باورتان همین‌ها بودند، پس درنگ نکنید. نیاز به آشتی ملی داریم، دشمنان ما کم نیستند. صف‌آری ناهوا، زیردیی‌ها و موشک‌ها را در منطقه نگاه کنید. مردم را از دست ندیدید و اعتماد ملی را بالا ببرید؛ این‌وقت همه هم‌صدای شما خواهند بود و دست خدا یار و نگهدار شما در هر زمان دیگری خواهد بود.

۶ میلیون دلار

تایمز:
ارقام نشان می‌دهد نتایج‌و در سال ۲۰۲۳ بیش از شش میلیون دلار برای سفرهای خارجی هزینه کرده است. این حسابرسی توسط تیم‌های حسابداری مربوطه مطابق با قانون تأیید شده است. این مبلغ از پول مالیات‌دهندگان خرج شده است. نتایج‌و به همراه همسرش و هیئت همراهی بین ۲۵ تا ۳۶ نفر در سفرهای رسمی به پاریس، رم، برلین، لندن، نیویورک و سانفرانسیسکو این مبلغ را خرج کرده‌اند. آنها در رم در سؤییتی مستقر شدند که شبی پنج‌هزارو ۴۱ دلار هزینه داشت.